

کشاورزی

قیمت جهانی برنج افزایش یافت

قیمت جهانی برنج به بالاترین حد خود در ۱۵ سال اخیر رسیده است. به گزارش «ایران اقتصادی»، قیمت برنج به دلیل افزایش نگرانی‌ها مبنی بر افزایش تقاضا و تأثیر آل نینو باعث کاهش بیشتر عرضه غلاتی که برای میلیاردها نفر در سراسر آسیا و آفریقا به شمار می‌رود، به بالاترین حد خود در ۱۵ سال گذشته رسید. براساس گزارش انجمن صادرکنندگان برنج تایلند، برنج سفید تایلندی ۲.۵ درصد نسبت به هفته قبیل افزایش یافت و به ۶۵۰ دلار در هر تن در روز چهارشنبه (۲۰ دسامبر) رسید. این بالاترین سطح از اکتبر ۲۰۰۸ است. قیمت‌ها اخیراً در اوایل آگوست به دلیل محدودیت‌های گسترده صادرات و شرایط اقلیمی به این نقطه عطف افزایش یافت. پس از عقب‌نشینی در بیشتر ماه‌های سپتامبر و اکتبر، افزایش قیمت‌ها در نوامبر افزایش یافت. این می‌تواند تورم مواد غذایی را در ماه‌های آینده بویژه در کشورهای وابسته به برنج مانند فیلیپین بالا نگه دارد. نازندرا مودی، نخست‌وزیر هند نیز نگران تسریع تورم مواد غذایی قبل از انتخابات عمومی سال آینده است. این کالا در دو سال گذشته سالانه حدود ۱۲ درصد افزایش یافته است و مقامات از کارخانه‌ها خواسته‌اند قیمت‌های خرده‌فروشی را کاهش دهند. طبق گزارش ایسنا از بلومبرگ، افزایش هزینه برنج در سال جاری در تضاد کامل با سایر محصولات اصلی کدوم و ذرت است. قیمت برنج سفید تایلندی در سال گذشته ۲۶ درصد افزایش یافته است، در حالی که معاملات آتی گندم در شیکاگو ۲۰ درصد کاهش یافته و به سمت اولین کاهش در هفت سال گذشته پیش می‌رود و معاملات آتی ذرت در سال جاری حدود ۳۰ درصد از دست داده است.

انرژی

دلیل بانک امریکایی برای گرانی قیمت نفت

بانک گلدمن ساکس مدعی شده، از آنجایی که گزینه‌هایی که کشتی‌ها برای تغییر مسیر دارند، تولید را مستقیماً تحت تأثیر قرار نمی‌دهد، بعید است که اختلال در عرضه انرژی از طریق دریای سرخ اثر چندانی بر قیمت نفت و گاز طبیعی مایع (الان‌جی) داشته باشد.

به گزارش «ایران اقتصادی»، این درحالی است که قیمت نفت از دیروز تحت تأثیر حملات یعنی‌ها به کشتی‌های اسرائیلی در حمایت از مردم غزه افزایش یافته است. غول نفتی، بریتیش پترولیوم انتقال تمامی محموله‌های خود از طریق دریای سرخ را متوقف کرده است. گروه نفتکش‌های فرانت‌لاین هم اعلام کرد که کشتی‌هایش از این دریا عبور نخواهند کرد که نشان می‌دهد این بحران به محموله‌های نفتی هم کشیده شده است. با این حال، گلدمن ساکس در یادداشتی اعلام کرده، برآورد ما این است که تغییر مسیر فرضی بلندمدت تمام ۷ میلیون بشکه در روز جریان نفت (به سمت شمال و جنوب)، قیمت نفت خام را ۳ تا ۴ دلار در هر بشکه افزایش خواهد داد. تاکنون ۱۱ شرکت بزرگ کشتیرانی کانتینری در جهان به دنبال پاسخ مقاومتی یعنی‌ها علیه کشتی‌های عازم سرزمین‌های اشغالی اعلام کردند که تردد در دریای سرخ را متوقف کرده‌اند.

محمد عبدالسلام، سخنگوی جنبش انصارالله یمن امروز گفته، ارتش یمن تنها کشتی‌هایی را هدف حمله قرار می‌دهد که مقصد آنها سرزمین‌های اشغالی فلسطین است و باید اسرائیل تحت فشار قرار گیرد و تجاوزات خود علیه غزه را متوقف کند. طبق گزارش فارس از رویترز، نزدیک به ۱۵ درصد ترافیک کشتیرانی از طریق کانال سوئز که دریای سرخ را به دریای مدیترانه متصل می‌کند، انجام می‌شود. این مسیر کوتاه‌ترین مسیر میان اروپا و آسیا را به خود اختصاص داده است.

بحران جهانی

افزایش ورشکستگی شرکت‌ها در جهان

به گزارش «ایران اقتصادی»، روزنامه فایننشال تایمز براساس آمارهای اداره ملی آمار آمریکا گزارش داده که شرکت‌های جهان با موجی از ورشکستگی و با سرعتی ۲ رقیمی که در چند دهه اخیر سابقه نداشته مواجه شده‌اند. ورشکستگی کسب وکارهای امریکایی در ۱۲ ماه منتهی به ماه سپتامبر (شهریور) ۳۰ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. این رقم برای بزرگ‌ترین اقتصاد اروپا یعنی آلمان در بازه ژانویه تا سپتامبر در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۲۵ درصد است. تعداد شرکت‌های در حال ورشکسته شدن در سراسر اتحادیه اروپا در ۹ ماه منتهی به سپتامبر نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۳ درصد رشد کرده که بالاترین رقم در ۸ سال گذشته به شمار می‌رود. در فرانسه، هلند و ژاپن در ماه اکتبر نسبت به مدت مشابه سال گذشته میزان ورشکستگی بیش از ۳۰ درصد رشد داشته است. کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) که بیشتر شامل کشورهای ثروتمند است اخیراً گزارش داده در برخی کشورهای عضو نظیر کشورهای نوردیک یعنی دانمارک، سوئد و فنلاند، نرخ ورشکستگی افزایش یافته و به سطح بحران مالی سال ۲۰۰۸ رسیده است. انگلیس و ولز هم در بازه ژانویه تا سپتامبر سال جاری شاهد افزایش میزان ورشکستگی به بالاترین رقم از سال ۲۰۰۹ بوده است. نیل شیرینگ، اقتصاددان ارشد کپیتال اکونومیکس می‌گوید، این روند بشدت با افزایش نرخ بهره و همچنین انحلال شرکت‌های به اصطلاح زامبی که دوران همه‌گیری کرونا را به لطف حمایت‌های دولتی پشت سر گذاشته بودند، تقویت شده است. حمایت دولتی بی‌اندازه از شرکت‌ها و خانواده‌ها در دوران همه‌گیری کرونا به میزان زیادی قطع شده است. در عین حال، بانک‌های مرکزی مرتباً نرخ بهره را برابری مقابله با تورم افسارگسیخته بالا می‌برند. به گفته شیرینگ، انتظار می‌رود، این روند ادامه داشته باشد زیرا حتی اگر روند افزایش نرخ بهره متوقف شود، باز هم بسیاری از کسب وکارها باید در ماه‌های آینده بدهی‌های خود را با نرخ بهره بالاتر پرداخت کنند.

امکان تخصصی کردن فعالیت بانک‌های دولتی در قالب قرض الحسنه، تجاری، توسعه‌ای و جامع، بیشتر از بانک‌های خصوصی است

هنر بانک مرکزی، رگولاتوری شاخص‌ها است که البته برای هر کدام از بانک‌ها تعریف شاخص‌ها و حد پایین و بالای آنها ممکن است تفاوت داشته باشد

ضمانتنامه است، راحت‌ترین کار را به نتیجه برساند. نوع کار کاملاً تعریف شده و به همان نسبت عمق نفوذ هم بیشتر می‌شود، بر همین اساس، کشورهای دیگر نیز تبادلات تجاری خود را به لحاظ پولی در لوکزامبورگ انجام می‌دهند.

اگر بانک‌ها دسته‌بندی شوند، آیا می‌توان انتظار داشت که از حجم معوقات بانکی و نکول تسهیلات کاسته شود؟

در کوتاه‌مدت این اتفاق نخواهد افتاد، ولی در درازمدت امکان پذیر است. علت آن هم به ترمیم نحوه اعتبارسنجی ارتباط پیدا می‌کند. البته مثال نقض هم درباره این موضوع وجود دارد. فرض کنید بانک صنعت و معدن یک بانک تخصصی است و پولی به شرکتی برای تأسیس نیروگاه اختصاص می‌دهد، اما بواقع برنمی‌گردد و وقتی این عدم بازگشت پول به‌عنوان سؤال مطرح می‌شود، پای دولت به دلیل پرداخت نکردن پول خرید برق از این نیروگاه به میان می‌آید، یعنی گرفتاری کار در جای دیگری غیر از بانک است.

دسته بندی بانک‌ها کمک می‌کند اهلیت‌سنجی و اعتبارسنجی‌ها در بخش‌های مختلف تجاری، توسعه‌ای، صنعت و معدن و کشاورزی بهتر اتفاق بیفتد، ولی ریشه بعضی از معوقه‌ها و نکول، نشان می‌دهد در این چرخه مالی ایرادهایی وجود دارد که وقتی درست نمی‌شود، کار عقب می‌افتد. معنای آن این است که وقتی یارانه برای برق و استفاده مصرف‌کننده پرداخت می‌شود، مابه‌التفاوت آن را دولت باید به تولیدکننده برق بپردازد تا او هم وام خود را تسویه کند. اما زمانی که دولت فاقد توانایی پرداخت این پول است و بر فرض چندین هزار میلیارد تومان بدهکاری دارد، تولیدکننده هم به همان نسبت نمی‌تواند قسط خود را تسویه کند و به لحاظ تخصصی، شناسایی به درستی انجام گرفته، ولی فرایند گردش مالی بیرون از آن، مانع پرداخت به موقع می‌شود.

تخصصی شدن بانک‌ها چه تأثیری بر کاهش ناترازی‌ها در کل نظام بانکی دارد؟

برش

نسخه‌ها نیازمند اصلاح هستند. فرمانده تولید در کشور باید فرایندها و چرخ‌های اقتصادی را رگولاتوری کند، زیرا حتی در صورتی که چرخ‌دنده بانک مرکزی به درستی بچرخد، اما سایرین به روند قبلی خود ادامه دهند، تغییری محقق نخواهد شد. بر فرض در صورتی که دارای یک چرخه صادرات باشید و بر اساس آن کالایی خارج از کشور ارسال کنید، چنانچه این چرخه درست عمل نکند، زمان برگشت پول آن به درستی اتفاق نخواهد افتاد. در چرخه تولید هم به همین شکل است، تولید صنعت و معدن یا برق، انرژی و نفت، هر کدام از اینها دارای یک چرخه مالی هستند که باید اصلاح شوند تا نکول و معوقات اصلاح شود. مجدد تأکید می‌کنم که حتی در صورتی که بانک مرکزی وظیفه رگولاتوری خود را به درستی انجام دهد، ناترازی‌های مالی و کسری‌ها به بانک مرکزی فشار وارد می‌کنند، زیرا این ناترازی‌ها به یکباره از شرکت‌های بزرگی مانند توانیر به سمت بانک‌ها منتقل می‌شوند و در این زمان بانک مرکزی دچار مشکل می‌شود.

دسته‌بندی بانک‌ها در ۴ گروه

دسته‌بندی بانک‌ها کمک می‌کند اهلیت‌سنجی و اعتبارسنجی در بخش‌های مختلف تجاری و توسعه‌ای بهتر اتفاق بیفتد

گفت‌وگو

بانک صنعت و معدن به‌عنوان یک بانک تخصصی تا حدودی کار مرتبط انجام می‌دهد و شعبه‌های محدودی هم دارد. بر فرض چنانچه استان خراسان فعالیت می‌کنید، شعبه این بانک در مشهد است و باید به آنجا مراجعه شود. تنها دلیل هدایت درست این بانک هم کار کردن برای یک هدف مشخص است، بر همین اساس، گروه همکاران طبق تخصص و برنامه انتخاب می‌شوند. همان‌طور که مشخص است، راه‌اندازی یک نیروگاه نیاز به اعتبار دارد، گروه مجیز تخصصی در بانک از مفهوم کار کاملاً مطلع است و می‌داند که برای پیشبرد آن چه مقدار زمین، آب، خوراک، گاز و... باید در اختیار باشد، بنابراین براساس جدولی که در همین رابطه تهیه شده، تخصیص اعتبار انجام می‌گیرد و طبیعتاً کار در چنین وضعیتی به درستی پیش می‌رود و نظارت هم در این شرایط بسیار مشخص و درست انجام می‌شود.

بر این اساس، در صورتی که فهم از تخصصی شدن بانک‌ها همین موضوع باشد، قدم بزرگی برای کمک به اقتصاد و جامعه برداشته خواهد شد، زیرا هم افراد پذیرنده و اعتباردهنده تخصصی‌تر می‌شوند و هم مشتریان از نحوه اعتبارسنجی و شرایط خود آگاه خواهند شد و فهم متقابلی نسبت به یکدیگر پیدا می‌کنند.

برای تخصصی شدن واقعی بانک‌ها چه معیارهایی باید مدنظر قرار گیرد؟

بانک‌های تجاری باید از گروهی که کارشان بانکداری است، برای امکان نقل و انتقال پول ضمانتنامه داشته باشند. فعلاً این بخش در دسترس هستند و با آنان می‌توان کار را به درستی پیش برد. البته بعید می‌دانم بانک‌های خصوصی به موضوع تخصصی شدن ورود پیدا کنند که البته یکی از مشکلات موضوع مورد بحث هم همین امر است، زیرا در حوزه اطلاعات و نظارت، تنوع بخش دولتی، خصوصی و نیمه‌خصوصی در بانک‌ها به دلیل یگسان نبودن تبعیت‌پذیری‌ها در دسترس‌ساز شده است.

نحوه اجرای بخشنامه‌ها در بانک‌های دولتی و خصوصی با یکدیگر تفاوت دارد. به همین دلیل، تخصصی شدن بانک‌ها در بانک‌های دولتی امکان‌پذیرتر است و می‌توان آنها را به حوزه‌های مختلف، اعم از تجاری و توسعه‌ای تقسیم کرد. نکته‌ای که در این میان باید مورد توجه قرار گیرد، محدود کردن تنوع کاری است. به حوزه کشاورزی برمی‌گردیم، تنوع کار در آن زیاد است، ولی فرضاً در حوزه بانک توسعه صادرات خیلی نیاز به شعب، آنچنان احساس نمی‌شود و تقریباً شبیه بانک صنعت و معدن عمل می‌کند. این موارد را می‌توان درباره بانک‌های متمرکز استانی با ویژگی‌ها و مشتریان خاص در نظر گرفت و هدف را ایجاد و تعیین کرد. در واقع اساسنامه‌ها باید تغییر کند و به سمت

رئیس کل بانک مرکزی در یکی از جلسات مشترک با مدیران عامل بانک‌ها با اشاره به مزایای تخصصی شدن بانک‌ها تصریح کرد که «هر بانکی نمی‌تواند هر فعالیتی داشته باشد و بانک‌های توسعه‌ای، تجاری و قرض‌الحسنه در حوزه فعالیت تخصصی تعریف شده باید فعال باشند و حتی تعدادی بانک جامع هم که وجود دارند، باید بر اساس عقود مشخص و تفکیک شده در هر یک از این حوزه‌ها فعال باشند.»

بدون شک بازنگری در نظام بانکی کشور، ساماندهی حرفه‌ای فعالیت بانک‌ها، وضع نظام کنترل و نظارت متناسب با شرایط فعلی اقتصادی برای اصلاح نظام بانکی، اهمیت ویژه‌ای دارد. طبق تفکیک بانک مرکزی، پنج بانک کشور در حال حاضر به‌عنوان بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای شناخته می‌شوند که هدف از ایجاد آنها تمرکز بر تأمین منابع عموماً دولتی برای اجرای طرح‌های کشور و حمایت تسهیلاتی از بخش‌های اقتصادی مانند مسکن، کشاورزی، صنعت و معدن، توسعه تعاون و توسعه صادرات است.

همچنین دو بانک مؤسسه مهر ایران و رسالت با موضوع تخصصی قرض‌الحسنه فعالیت می‌کنند و سایر بانک‌ها به‌عنوان بانک تجاری شناخته می‌شوند. با وجود این، در حال حاضر شاهد هستیم که حد و حدود فعالیت‌های تخصصی در این بانک‌ها رعایت نمی‌شود و بعضاً برای مثال بانک‌هایی با حوزه فعالیت تخصصی به بانکداری تجاری نیز مشغولند. همچنین بخشنامه‌ها و قوانین بانک مرکزی در مورد همه بانک‌ها به یک شکل است که در صورت تفکیک درست بانک‌ها، باید دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها نیز بر مبنای نوع فعالیت تفکیک شود. در همین رابطه با سعید باستانی، نماینده سابق مجلس و استاد دانشگاه گفت‌وگویی شده که در ادامه می‌آید.

یکی از رویکردهای جدید بانک مرکزی، تخصصی شدن بانک‌ها بوده که در حال برنامه‌ریزی است. در این مورد چه دیدگاه و پیشنهادهایی دارید؟

مفهوم تخصصی شدن بانک‌ها، کار کردن بانک‌ها در حوزه‌های مشخص شده است که در صورت عملیاتی شدن چند مزیت را می‌توان برای آن برشمرد. نخستین مزیت تجمیع کارهای تخصصی است که به‌صورت پراکنده در مکان‌های مختلف انجام می‌گیرد. بر فرض بانکی به نام کشاورزی، به‌عنوان یک بانک تخصصی در حال فعالیت است، ولی کارهای مربوط به تمام بانک‌ها را انجام می‌دهد و در این میان نیز گاهی از وظیفه اصلی خود غافل می‌ماند. البته در بین بانک‌های تخصصی،